

İRAN İSLAM CUMHURİYETİ

A. Genel Bilgiler (2023)

Resmi Adı	: İran İslam Cumhuriyeti
Resmi Dili	: Farsça
Yönetim Biçimi	: Üniter Başkanlık Sistemli Teokratik Cumhuriyet
Başkenti	: Tahran
Dini Lider	: Ayetullah Ali Hamaney
Cumhurbaşkanı	: İbrahim Reisi
Önemli Tarihler	: İslam Cumhuriyeti'nin İlanı 11 Şubat 1979 Mevcut Anayasa 3 Aralık 1979
Yüzölçümü	: 1.622.500 km ²
Nüfusu	: 87 milyon kişi
Para Birimi	: İran Riyali
Para Birimi Paritesi	: 1 TL: 1.304 IRR (08.05.2024 tarihi itibarıyla)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, İran Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2023)

GSYİH	: 403,53 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 4.663 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 4,7 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 9,6 % Sanayi: 35,3 % Hizmetler: 55 %
Ana Sanayi Sektörleri	: Petrol, petrokimya, gaz, gübre, kostik soda, tekstil, çimento ve diğer inşaat malzemeleri, gıda işleme (özellikle şeker rafinasyonu ve bitkisel yağ üretimi), demir ve demir dışı metal imalatı, silahlanma
Enflasyon Oranı	: 41,5 %
İşgücü	: 28,6 milyon kişi
İşsizlik Oranı	: 9 %
İhracat	: 91 milyar \$
İthalat	: 65 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, İran Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2022)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2021	2022	2023
İhracat	75	81	91
İthalat	53	59	65
Ticaret Hacmi	128	140	156
Denge	22	22	26

Kaynak: Trademap

NOT: Güncel 2023 Ticaret Verileri, T.C. Ticaret Bakanlığı ve Trademap web sayfalarında yayınlanmamıştır. 2023 Verileri Dünya Ticaret Örgütünün web sitesinden elde edilmiştir.

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyar \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	45,6
72	Demir ve çelik	6,4
39	Plastikler ve mamulleri	5,8
29	Organik kimyasal ürünler	4,3
31	Gübreler	2,8
Diğer		16,1
Toplam		81

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyar \$)
10	Hububat	8,4
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	7,5
85	Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	7
99	Başka yerlerde belirtilmeyen ürünler	3,2
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2,8
Diğer		30,1
Toplam		59

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Yüzde (%)
Çin	22	27,7
Asya	13	16,1
Area Nes	9	11,2
Irak	7	9,1
Birleşik Arap Emirlikleri	6	7,4
Türkiye (6.)	3,3	3,7

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Yüzde (%)
Birleşik Arap Emirlikleri	18	30,7
Çin	15	26,5
Türkiye (3.)	3	5,1
Hindistan	2,6	4,6
Almanya	1,8	3,2

Kaynak: Trademap ve TÜİK

NOT: Güncel 2023 Ticaret Verileri, T.C. Ticaret Bakanlığı, Trademap ve İran İstatistik Kurumu web sayfalarında yayınlanmamıştır.

D. Türkiye – İran Ticari İlişkileri

1. Türkiye – İran Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	2.770	2.823	-53	5.593
2022	3.067	3.353	-286	6.420
2023	3.313	2.180	1.133	5.493

Kaynak: TÜİK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin İran'a İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	374
10	Hububat	265
39	Plastikler ve mamulleri	209
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	198
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	197
Diğer		2.068
Toplam		3.313

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, İran Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin İran'dan İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	396
39	Plastikler ve mamulleri	332
74	Bakır ve bakırdan eşya	302
79	Çinko ve çinkodan eşya	264
72	Demir ve çelik	187
Diğer		696
Toplam		2.180

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, İran Ülke Masası

4. Türkiye ile İran Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

İran ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmamaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Türkiye-İran Tercihli Ticaret Anlaşması	29.01.2014	04.11.2014/29165
Türkiye-İran 27. Dönem KEK Mutabakat Zaptı	18.09.2019	

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, İran Ülke Masası

5. İzmir – İran Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	158	62	96	220
2022	195	130	65	325
2023	260	66	194	326

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in İran'a İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	58
10	Hububat	53
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	29
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	25
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	24
Diğer		71
Toplam		260

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in İran'dan İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	23
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	12
39	Plastikler ve mamulleri	4.7
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	4
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	3.1
Diğer		19,2
Toplam		66

Kaynak: TÜİK

8. İran ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1.Vize

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır.

2. İnan Sermayeli Şirketler (31.12.2023 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de 21.868, İzmir'de ise 1.806 adet İnan sermayeli şirket bulunmakta olup, **4 şirket ise Odamız üyesidir.**

ODAMIZ ÜYESİ FİRMALAR	FAALİYET ALANI
1. ASMAŞ AĞIR SANAYİ MAKİNALARI ANONİM ŞİRKETİ	ÖZEL AMAÇLI MAKİNE SANAYİ
2. ALLİ GIDA ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET İHRACAT İTHALAT ANONİM ŞİRKETİ	BİTKİSEL ÜRÜNLER VE İÇECEK SANAYİ
3. JANROZ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	DIŞ GIYİM VE TEKSTİL ÜRÜNLERİ SANAYİ
4. SAMİN ENDÜSTRİ MAKİNE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	DİĞER MAKİNE VE TEÇHİZATI SANAYİ

3. Ulaşım

İzmir'den İnan'ın Tahran şehrine haftanın 3-4 günü İnan Air Tours, Qeshm Air ve İnan Air firmaları tarafından aktarmasız uçuşlar (karşılıklı olarak) düzenlenmektedir.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
2.06.2009	Odamızda Düzenlenen Etkinlikler	"İnan İşbirliği İmkanları" Toplantısı	Ender Yorgancılar
12.09.2011	Odamızda Düzenlenen Etkinlikler	İnan Urumiye Çiftçi Dernekleri ve Urumiye Tarım ve Bahçe Bitkileri Bölümü yetkilileri ile Kuru Meyve, Sebze İşleme ve Diğerleri Sanayi Komitesi'nden Sayın Osman ÖZ'ün Toplantısı	*
26.02.2013	Diplomatik Misyon Ziyareti	İnan Kermanşah Valisi Seyed Davood HASHEM	Ender Yorgancılar
14.01.2014	Diplomatik Misyon Ziyareti	İnan Bushehr Eyaleti Vali Yardımcısı Sn. Reza AVAZPOUR ve beraberindeki heyet	Ender Yorgancılar

03-04.09.2016	Odamızın Temsil Edildiği Organizasyonlar	Doğu Azerbaycan-Türkiye Ticaret ve Yatırım Konferansı / Tebriz – İRAN	Kamil Porsuk
21.02.2020	Diplomatik Misyon Ziyareti	İran Ankara Büyükelçisi Sn. Mohammad Farazmand, İstanbul Başkonsolosu Sn. Javad Maboudifar ve Başkonsolos Yardımcısı Sn. Reza Arbab Sadegh ve beraberindeki heyetin Odamızı ziyareti / İZELTAŞ	Ender Yorgancılar
10.08.2021	Diplomatik Misyon Ziyareti	İran İslam Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Sn. Javad Maboudifar ve beraberindeki heyetin Odamızı ziyareti	Ender Yorgancılar

5. Ek Bilgiler

Türkiye - İran Siyasi İlişkileri

İran, 400 yıla yakın süredir değişmeyen 560 km'lik bir sınırı paylaştığımız önemli bir komşumuzdur. İran'da halihazırda Tahran Büyükelçiliğimizin yanı sıra Tebriz, Urumiye ve Meşhed Başkonsolosluklarımız görev yapmaktadır. İran ise ülkemizde Ankara Büyükelçiliği'nin yanısıra İstanbul, Erzurum ve Trabzon Başkonsolosluklarıyla temsil edilmektedir.

İran'la ikili ilişkilerimizin, içişlerine karışmama, karşılıklı saygı ve iyi komşuluk ilkeleri zemininde geliştirilmesi hedeflenmektedir. Özellikle karşılıklı olarak düzenlenen üst düzey ziyaretlerle, siyasi diyalogun gerek ikili ilişkilerimizin her veçhesinde, gerek bölgesel konularda ilerletilmesi yönünde çaba gösterilmektedir.

İran'la ilişkilerimiz, 2014 yılında kurulan Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi mekanizması temelinde kurumsal bir çerçeveye oturmuştur. Türkiye-İran Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin ilk toplantısı dönemin İran Cumhurbaşkanı Sayın Hasan Ruhani'nin ülkemizi ziyareti vesilesiyle 9 Haziran 2014'te Ankara'da; ikinci toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımızın İran'ı ziyareti sırasında 7 Nisan 2015'te Tahran'da; üçüncü toplantısı Cumhurbaşkanı Ruhani'nin 16 Nisan 2016 tarihinde ülkemizi ziyareti vesilesiyle Ankara'da; dördüncü toplantısı 4 Ekim 2017 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın İran'ı ziyareti vesilesiyle Tahran'da, beşinci toplantısı Cumhurbaşkanı Ruhani'nin 20 Aralık 2018 tarihinde ülkemizi ziyareti sırasında Ankara'da; altıncı toplantısı salgın koşulları nedeniyle 8 Eylül 2020 tarihinde videokonferans marifetiyle; yedinci toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımızın İran'ı ziyareti vesilesiyle 19 Temmuz 2022 tarihinde Tahran'da ve sekizinci toplantısı Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin 24 Ocak 2024 tarihinde ülkemizi ziyareti sırasında yapılmıştır. İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin 24 Ocak'ta ülkemizi ziyareti sırasında İran'la toplam 10 anlaşma imzalanmıştır.

İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan, ikili ve bölgesel konularda görüş alışverişinde bulunmak üzere 1 Kasım 2023 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Bakanımız 3 Eylül 2023 tarihinde İran'a ziyaret gerçekleştirmiştir.

İran İslam Cumhuriyeti'ne İhracatta Başlıca Potansiyel Sanayi Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Motorlu kara taşıtları	Traktörler
2	Motorlu kara taşıtları	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
3	Eczacılık ürünleri	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)
4	Kauçuk ve kauçuktan eşya	Kauçuktan yeni dış lastikler
5	Optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar
6	Sentetik ve suni filamentler	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar
7	Elektrikli makina ve cihazlar	Jeneratörler
8	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar
9	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri
10	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Musluk, batarya, vana ve valfler
11	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar
12	Uçucu yağlar ve kozmetikler	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar
13	Kağıt ve karton ve bunlardan eşya	Kağıt, karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar
14	Boyalar	Sentetik organik boyayıcı maddeler, fluoresanlı aydınlatma maddeleri veya lüminofor olarak kullanılan organik ürünler
15	Muhtelif kimyasal maddeler	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler
16	Kağıt ve karton ve bunlardan eşya	Diğer kağıt ve kartonlar (kuşe edilmemiş veya sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)
17	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Yiyecek ve içeceklerin sınai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar
18	Plastikler ve mamuller	Plastikten diğer eşya
19	Cam ve cam eşya	Cam lifleri (cam yünü dahil) ve bunlardan eşya (iplik, dokunmuş mensucat gibi)
20	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)
21	Elektrikli makina ve cihazlar	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları
22	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları

23	Uçucu yağlar ve kozmetikler	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları
24	Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
25	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Süt sağma makinaları ve sütçülükte kullanılan makina ve cihazlar

İran İslam Cumhuriyeti'ne İhracatta Başlıca Potansiyel Tarım ve Gıda Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)
2	Sebzeler ve bazı kök ve yumrular	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)
3	Etlar ve yenilen sakatat	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)
4	Kahve, çay, maya, sos, mama vb.	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları
5	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri
6	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	Homonize edilmiş tütün ve tütün yerine geçen madde hülusalari ve esansları
7	Kakao ve kakao müstahzarları	Kakao tozu (ilave şeker/diğer tatlandırıcı maddeler içermeyen)
8	Gıda sanayii kalıntıları, hayvan yemleri	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar
9	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları
10	Sebzeler, meyveler	Reçel, jöle, marmelat, meyve püresi ve pastları (pişirilerek hazırlanmış)
11	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	Hayvansal ve bitkisel yağlar ve bunların fraksiyonları
12	Kakao ve kakao müstahzarları	Kakao yağı
13	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağla	Diğer bitkisel sabit yağlar ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)
14	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal	Peynir altı suyu ve tabii süt bileşenlerinden ibaret diğer ürünler
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)